Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Braşovu, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 155. Braşovŭ, Vinerĭ, 16 (28) Iulie 1893.

Conferenţa şi problema ei.

Braşovŭ, 15 Iulie v.

Câteva dile după prima convocare a conferinţii naţionale, organulŭ nostru a caracterisatŭ situaţiunea creată prin urmărirea judecătorésca a comitetului nostru centralŭ, pentru că, la mandatulŭ conferenţei naţionale din 1892, a esercitatŭ unŭ dreptŭ constituţionalŭ fundamentalŭ cetăţenescŭ, espunêndŭ într'unŭ memoriu către capulŭ statului gravaminele naţionale şi cerêndŭ schimbarea stării asupritóre pe cale legale, scriindŭ între altele:

„Este unŭ lucru de sine înţelesŭ „că ataculŭ acesta violentŭ alŭ puterii publice, ce este îndreptatŭ nu „numai în contra persónelorŭ, carĭ „compunŭ comitetulŭ şi în contra „procederei lorŭ, ci se îndréptă totodată şi în contra drepturilorŭ fundamentale constituţionale ale partidei nóstre naţionale, trebue sĕ ne „afle pe toţĭ solidarĭ în alŭ respinge „cu tótă energia şi demnitatea.“

Unanima protestare a conferenţei nóstre naţionale în contra prigonirilorŭ şi a violenţelorŭ puterii publice a justificatŭ prevederile nóstre şi a doveditŭ în modulŭ celŭ mai îmbucurătorŭ, că atuncĭ când contrarii limbei şi ai naţionalităţii nóstre uneltescŭ în contra esistenţei partidei nóstre naţionale, toţĭ Românii suntŭ uniţĭ în a combate şi a respinge aceste criminale uneltirĭ.

Prin acéstă protestare conferenţa a mai datŭ sĕ cunóscă contrarilorŭ noştri, că orĭ-ce încercare a lorŭ de a ne divisa şi de-a slăbi ast-felŭ resistenţa nóstră este şi va rĕmâné zadarnică.

Acéstă parte însemnată a problemei sale, impusă de grava situaţiune şi de interesele generale naţionale, conferenţa a deslegat'o în modŭ mulţămitorŭ şi astădĭ însaşĭ fóia guvernului „Pester Lloyd“ vine şi recunósce, că toţĭ Românii fără deosebire stau pe basa uneia şi aceleia-şĭ programe naţionale, că prin urmare suntŭ uniţĭ în cestiunea cea mare a postulatelorŭ naţionale.

Cea-l'altă parte nu mai puţinŭ însemnată a problemei conferenţei naţionale a privitŭ, după cum amŭ arătatŭ şi în numĕrulŭ fóiei nóstre dela 10 (22) Iunie a. c., consolidarea nóstră interióră, prin utilisarea tuturorŭ forţelorŭ naţionale cu seriositate, cu planŭ şi sistemŭ în interesulŭ naţiunei române, a libertăţii şi a drepturilorŭ sale.

Amŭ fi fericiţĭ, décă amŭ puté constata, că şi acéstă parte a marei probleme, ce li-se impunea în momente atâtŭ de critice delegaţilorŭ alegĕtorilorŭ noştri, a fostŭ deslegată de ei în modŭ pe deplinŭ mulţămitorŭ. Dér nu numai, că nu suntemŭ în posiţiunea plăcută de a constata o astfelŭ de resolvare, ci trebue sĕ recunóscemŭ chiar cu durere, că prea s'a datŭ pe faţă şi cu ocasiunea conferenţei trecute spiritulŭ funestŭ de intoleranţă faţă cu părerile şi vederile dintre fraţĭ, carĭ pe lângă acésta mai suntŭ şi soţi de principii, spiritŭ, ce a fostŭ introdusŭ, nu mai vremŭ sĕ cercetămŭ cum şi de unde, în sînulŭ nostru, de când cu agitarea forţată a cestiunii Memorandului.

Intoleranţa faţă cu părerile celorŭ ce suntŭ chiămaţĭ şi îndreptăţiţĭ a conlucra la opera comună, duce, făr' de voiă chiar, la esclusivismŭ. Pe calea acésta, va recunósce orĭ şi cine, nu numai că nu se póte ajunge la acea consolidare interióră, care este idealulŭ nostru, dér se potŭ compromite chiar fórte gravŭ interesele solidarităţii partidei nóstre naţionale.

Ne mângăiămŭ însĕ cu gândulŭ, că transpirarea spiritului intolerantŭ şi esclusivist, de care vorbimŭ, a fostŭ numai reflexulŭ unorŭ retăcirĭ din trecutŭ şi sperămŭ, că acuma după ce în conferenţa din urmă s'au curmatŭ, prin proclamarea solidarităţii faţă cu prigonitorii noştri, discusiunile, ce priveau nu fondulŭ, ci numai procedura în afacerea Memorandului, va seca şi isvorulŭ, de unde se va puté nutri acelŭ spiritŭ de vrajbă.

Pentru ca sĕ sece acestŭ isvorŭ cu desĕvêrşire, e de lipsă conlucrarea tuturorŭ bărbaţilorŭ de inimă şi desinteresaţĭ. Acéstă convingere s'a manifestatŭ puternicŭ la conferenţa trecută ca unŭ semnŭ îmbucurătorŭ şi încuragiatorŭ pentru marea causă a consolidării nóstre interióre.

Pressa ungurésca despre Conferenţă.

Tóte foile ungurescĭ, ce ni-au sositŭ astădĭ, publică articolĭ de fondŭ în causa conferenţei nóstre. Vomŭ tace şi cetitorilorŭ noştri cunoscute espectorările acestorŭ foi, carĭ în mare parte suntŭ fórte caracteristice.

Guvernamentalul „Pester Lloyd“ scrie în numĕrulŭ sĕu dela 25 Iulie, despre „*Românii ţerei nóstre*“, carĭ s'au adunatŭ la Sibiiu)

Venirea mai multorŭ Românĭ la conferenţă, — dice „P. Lloyd“ — are o altă însemnătate, acum după ce nu suntŭ numai studenţii din Bucurescĭ, carĭ facŭ fanfaronadă iredentistă, ci suntŭ ómenĭ maturĭ, parlamentarĭ de profesiune, senatorĭ, ba chiar şi foştĭ miniştrii. Este, dice, o mare cutezare şi neruşinare, décă unŭ strĕinŭ vine sĕ aibă comuniune politică cu cetăţenii noştri în cestiunĭ curatŭ interne, fiă în orĭ ce formă. Dér în faţa visitei d-lui Cantacuzino şi soţĭ, sĕ întrébă „P. Lloyd“, décă óre consideraţiunile de raporturĭ amicabile cu statele vecine, nu obligă şi pe Românii din România? Crede, că guvernulŭ românŭ nu ia parte la agitaţiunile iredentiste, póte, că mişcarea 'lŭ încomodéză chiar, dér óre este de ajunsŭ în casulŭ acesta de a se purta pasivŭ şi a lăsa ca lucrurile sĕ mérgă cum vorŭ voi?

Dice apoi, că este unŭ interesŭ de esistenţă pentru România, de a sta în raporturĭ amicabile cu Austro-Ungaria, şi că apreţiândŭ posiţia geografică politică a ţĕrii, guvernulŭ din România ar trebui sĕ ia mijlóce legale spre a curma o mişcare, care ar puté fórte uşorŭ sĕ provóce în Ungaria şi întréga monarchiă o reacţiune în contra politicei de adĭ binevoitóre a Austro-Ungariei faţă de România.

Revenindŭ la adunarea din Sibiiu, „P. Lloyd“, dice, că deja a constatatŭ, că faţă cu „ultraiştii“ vrea sĕ rĕsbéscă o tendinţă mai „moderată,“ dér arŭ fi o nebuniă, de a privi acéstă tendenţă într'unŭ modŭ prea optimistŭ. Şi ceea ce s'a petrecutŭ cu memorandulŭ etc., suntŭ numai norĭ ai anului trecutŭ, după carĭ nu mai voimŭ sĕ ne uitămŭ şi orĭ ce s'ar fi petrecutŭ până acum, este cu totulŭ irelevantŭ, numai sĕ nu afle continuare. Lucrulŭ de căpeteniă este de a se sci, décă Românii pentru viitorŭ voescŭ sĕ urmărescă o altă politică, décă voescŭ sĕ se emancipeze odată de apăsarea unui programŭ, care eschide din capulŭ locului, orĭ ce înţelegere. Pe câtă vreme vorŭ nega uniunea Ardealului cu Ungaria, şi vorŭ nisui a introduce stărĭ federalistice în Ungaria; pe câtă vreme se vorŭ pune în oposiţiă cu ideea legală de statŭ maghiarŭ şi pe câtă vreme vorŭ face mai departe passivitate, e totŭ una, décă d-lŭ Raţiu orĭ d-lŭ Mocsonyi are conducerea, décă se înfăţişéză ca „ultra-naţionalŭ“ séu ca „moderatŭ,“ o pactare pe aceste base este imposibilă şi incompatibilă cu condiţiunile de esistenţă şi cu demnitatea statului ungarŭ. Celŭ dintêiu postulatŭ este, ca Românii sĕ nu mai voéscă a figura ca „naţiune“ şi sĕ recunóscă legile şi ordinea statului. Atuncĭ se va puté vorbi asupra gravaminelorŭ lorŭ în formule reale. Românii se învertescŭ însĕ într'unŭ cercŭ viţiosŭ, nu vorŭ sĕ părăséscă passivitatea, până ce nu li se va satisface postulatele lorŭ. Aceste postulate vorŭ rĕsuna în pustiă, până când nu vorŭ trimite representanţĭ în dietă. Nu se póte face unŭ pactŭ deosebitŭ cu ei; ei n'au

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

In trenulŭ de Orientŭ.*)

De Hans Malser.

(*Sórtea tragică a unui tinĕrŭ Românŭ.*)

Intr'o séră călĕtoriam din St. Pölten, la Viena. Mĕ întârdiasemŭ de tóte trenurile şi nu-mĭ rĕmase alta decâtŭ sĕ mĕ folosescŭ de trenulŭ de Orientŭ, care comunică directŭ între Parisŭ şi Constantinopolŭ. Din Parisŭ la Constantinopolŭ în 82 de óre. Departe am ajunsŭ!...

In momentulŭ, când părăsii pămêntulŭ Austriei şi pusei piciorulŭ pe scândura vagonului, am ajunsŭ într'o lume strĕină. Trenulŭ de Orientŭ se póte asemĕna cu unŭ hotelŭ internaţionalŭ în miniatură, de o eleganţă rară, provĕdutŭ cu totŭ confortulŭ. Pe lângă cabinete pentru una, dóuĕ séu mai multe persóne, suntŭ aicĭ refectóre bine luminate, arangiate cu luxŭ, salóne de fumatŭ şi de jocŭ, sale de lectură cu cărţĭ şi diare, cabinete de toaletă şi a. m. Celŭ mai mare avantagiu alŭ acestui trenŭ e, că nu scutură de locŭ şi nu audĭ sgomotulŭ róteleorŭ. O trambulare uniformă tradéză numai, că te afli pe unŭ instrumentŭ de comunicaţiune. Păreţii suntŭ peste totŭ de sticlă massivă de oglindă, şi décă slobodĭ în josŭ roletele de tapetŭ, te afli într'o odaiă fără ferestri luminată cu gazŭ. Nu-ţĭ trebue multă fantasiă, ca sĕ te cugeţĭ acasă, în cabinetulŭ propriu.

Fiă-care pasagerŭ — fiind că nu esistă decâtŭ clasa primă — are la disposiţiă tóte localurile, poţĭ sĕ te aşedĭ unde-ţĭ place şi unde este locŭ. Timpulŭ de o óră dintre oraşelulŭ numitŭ şi reşedinţă e tocmai de ajunsŭ, ca sĕ visitezĭ întregŭ arangiamentulŭ, eventualŭ se iai la revistă fugitivă şi pasagerii. Aceştia s'au retrasŭ mare parte în cabinetele lorŭ, unii însĕ mai şedŭ în restaurantŭ, bĕu, mâncă şi povestescŭ, alţii jócă cărţĭ, cetescŭ orĭ dormŭ. Englesĭ plicticoşĭ, cu favorite blonde, Turcĭ somnuroşĭ cu fesurĭ roşii, cei mai mulţĭ suntŭ însĕ Francesĭ, cu profilurĭ adevĕratŭ galice şi cu o vivacitate pururea nervósă. Suntŭ mai toţĭ comercianţĭ bogaţĭ, diplomaţĭ, principĭ şi alţĭ dignitarĭ. M'amŭ pusŭ şi eu timpŭ de o óră pe o tréptă cu ei. In cursŭ suntŭ banĭ francesĭ şi limba francesă. Personalulŭ vorbesce rĕu nemţesce.

Intr'unŭ colţŭ alŭ restaurantului şedea rădimatŭ unŭ tinĕrŭ cam de 20 de anĭ. Nu vĕdusemŭ în viéţa mea o înfăţişare atâtŭ de bolnavă. cum avea acestŭ tinĕrŭ. Unŭ craniu de mortŭ nu e aşa îngrozitorŭ, dér e oribilŭ aspectulŭ unui craniu, învĕlitŭ încă de pele şi perĭ, în ale cărui orbite se învêrtescŭ a lene nisce ochĭ fatigaţĭ. Lângă elŭ avea unŭ obiectŭ acoperitŭ cu hârtiă dintr'unŭ diarŭ, pe care îşĭ ţiné mâna albă, ca a unui mortŭ. Din când în când 'i cădea capulŭ pe peptŭ, apoi éră şi-lŭ ridica şi privia la societatea veselă, ce-lŭ încungiura. 'I era frigŭ şi trăgea pe urechĭ gulerulŭ unui căputaşŭ subţire, cu care era îmbrăcatŭ. Deodată se scólă cu multă trudă şi se apropie cu paşĭ nesigurĭ de măsuţa isolată, la care şedeam eu. „Bitte ist frei?“ întrebă sĕrmanulŭ şi luă flaconulŭ cu apă şi-lŭ duse cu mână tremurătóre la gură. Eu am lăsatŭ sĕ-i aducă unŭ paharŭ, în care turnându-i apă, l'amŭ pusŭ înaintea lui. — „Ţi-e rĕu domnule?“

— „Rĕu, fórte rĕu“, suspină bietulŭ.

— „Ţĭ-ar prinde bine o înghiţitură de vinŭ?“

— „Mulţumescŭ,“ şi făcu cu capulŭ unŭ semnŭ negativŭ.

Unii dintre domnĭ deveniră atenţĭ şi pe cum am observatŭ, sĕ arătau supĕraţĭ, că tinĕrulŭ bĕŭ din flaconŭ.

— „De unde călĕtorescĭ?“ îlŭ întrebaiu eu.

— „München“, îmĭ rĕspunse elŭ.

— „Incătrău?“

— „*Bucurescĭ*“, şi adause abia articulândŭ: „Zu Hause, Morgen nachts zwölf Uhr, Vater, Mutter“ şi mĕ privia cu ochĭ strălucitorĭ, ca şi cum ar vrea sĕ mulţămescă, că în acéstă lume streină se află cineva, care sĕ-i dea o vorbă bună.

L'am întrebatŭ, ce duce cu sine? „O canarie“, 'mĭ-a rĕspunsŭ şi cădŭ eshauriatŭ îndĕrĕtŭ. Peptulŭ ii se mişcă horcăindŭ. Culca nu se putea, căcĭ spaţiulŭ între uşă şi feréstră era prea îngustŭ.

Unŭ conducteur trecŭ prin sală şi l'am întrebatŭ, că nu este în trenŭ unŭ locŭ, unde s'ar puté odihni amărîtulŭ acesta?

—„Pentru aceea suntemŭ noi aicĭ!“ îmĭ rĕspunse bruscŭ.

— „Dér e fórte bolnavŭ“, observaiu eu.

— „Asta o vedemŭ şi noi“ şi trânti uşa, lăsândŭ muribundulŭ în societatea veselă, fără de ajutorŭ, ca şi într'unŭ desertŭ.

*) Din revista „Heimgarten“ Iunie 1887.